

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะ

การศึกษาคุณภาพคุณภาพชีวิตในการทำงานของสหกรณ์ โคนมแม่ออน จำกัด ใช้แนวคิดตามมาตรฐานระบบการบริหารจัดการคุณภาพชีวิตการทำงานในองค์กร (MS-QWL) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน ของสมาชิกสหกรณ์ โคนมแม่ออน จำกัด และเพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของสมาชิกสหกรณ์ โคนมแม่ออน จำกัด

วิธีการศึกษาได้ทำการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จากการใช้แบบสอบถามสหกรณ์ โคนมแม่ออน จำกัด จำนวน 122 คนและข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) รวบรวมข้อมูลโดยการค้นคว้าจากเอกสาร หนังสือ บทความ และข้อมูลในระบบอินเทอร์เน็ต และได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และตารางไขว้ (Crosstab) พร้อมทั้งวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) และวิเคราะห์โดยใช้สมการถดถอย (Regression Analysis)

การศึกษาในครั้งนี้ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม องค์กรประกอบของคุณภาพชีวิตการทำงานของสหกรณ์ โคนมแม่ออน จำกัด ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน โดยสามารถสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

สรุปผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 82.8 โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี มีจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 38.5 มีสถานภาพสมรส มีจำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 87.7 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า มีจำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 70.5 มีรายได้ของฟาร์มต่ำกว่า 50,000 บาท มีจำนวน 67 ราย คิดเป็นร้อยละ 54.9 ระยะเวลาในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์ มากกว่า 8 ปี จำนวน 60 ราย คิดเป็นร้อยละ 49.2

ส่วนที่ 2 ปัจจัยองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตการทำงานของสหกรณ์โคนมแม่อน จำกัด และคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวม

แบบสอบถามที่ใช้ในการสอบถามการรับรู้คุณภาพชีวิตของสหกรณ์โคนมแม่อน จำกัด โดยใช้คำถามมาตรวัดแบบเสกสท์สคคิ หรือ Likert Scale โดยแบ่งปัจจัยองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตของสมาชิกสหกรณ์โคนมแม่อน จำกัด ประกอบด้วยปัจจัยย่อย 6 ด้านคือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านจิตวิญญาณ และด้านความมั่นคงในชีวิต รวมถึงคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวม

ผลการศึกษาพบว่า สหกรณ์โคนมแม่อน จำกัด มีความคิดเห็นในปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานตามแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานในระดับเห็นด้วยมาก และมีคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดตามองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตการทำงานได้ดังนี้

ปัจจัยด้านร่างกาย

พบว่า สหกรณ์โคนมแม่อน จำกัด มีความคิดเห็นในปัจจัยด้านร่างกายอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.57 เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสามอันดับแรกคือ ในปีที่ผ่านมาท่านไม่มีการเจ็บป่วยรุนแรงจนต้องนอนโรงพยาบาล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 การรับประทานอาหารในแต่ละวันได้เพียงพอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 และการทำงานด้วยความกระฉับกระเฉงกระปรี้กระเปร่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 ปัจจัยย่อยด้านร่างกายมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.92

ปัจจัยด้านจิตใจ

พบว่า สหกรณ์โคนมแม่อน จำกัด มีความคิดเห็นในปัจจัยด้านจิตใจอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.82 เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสามอันดับแรกคือ ความสามารถเป็นที่พึงของคนในครอบครัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 ความพึงพอใจในความเป็นตัวเอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 และมีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจในยามทุกข์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 ปัจจัยย่อยด้านจิตใจที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความสามารถปรึกษาหัวหน้างานเมื่อมีปัญหาในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30

ปัจจัยด้านสัมพันธภาพทางสังคม

พบว่า สหกรณ์โคนมแม่อน จำกัด มีความคิดเห็นในปัจจัยด้านสัมพันธภาพทางสังคมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.75 เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสามอันดับแรก คือ ความสามารถทำงานตามหน้าที่ได้ด้วยตัวเอง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 และคนในสหกรณ์ร่วมมือร่วมใจกันทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์ มีค่าเฉลี่ย

เท่ากับ 3.85 ปัจจัยย่อยด้านสัมพันธภาพทางสังคมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมให้ข้อคิดเห็นในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

พบว่า สหกรณ์โคนมแม่อน จำกัด มีความคิดเห็นในปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.88 โดยปัจจัยย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ความสะดวกในการเดินทางมายังสหกรณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในระหว่างการเดินทางมาทำงานมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 และการยอมรับในกฎระเบียบของทางสหกรณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 ปัจจัยย่อยด้านสิ่งแวดล้อมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความพึงพอใจในวันหยุดที่ได้รับ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37

ปัจจัยด้านจิตวิญญาณ

พบว่า สหกรณ์โคนมแม่อน จำกัด มีความคิดเห็นในปัจจัยด้านจิตวิญญาณอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.92 โดยปัจจัยย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ การไม่มีความคิดที่จะลาออกจากสหกรณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 ความภูมิใจที่ได้เป็นสมาชิกสหกรณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 และการทำงานที่นี้มีความหมายและมีความสำคัญ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 และปัจจัยย่อยด้านจิตวิญญาณที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนเผยแพร่ชื่อเสียงของสหกรณ์ฯ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.20

ปัจจัยด้านความมั่นคงในชีวิต

พบว่า สหกรณ์โคนมแม่อน จำกัด มีความคิดเห็นในปัจจัยด้านความมั่นคงในชีวิตอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.48 โดยปัจจัยย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ งานที่ทำอยู่ในขณะนี้ เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 การได้รับรายได้ที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 และความพึงพอใจในสวัสดิการต่าง ๆ ที่สหกรณ์ฯ จัดให้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 และปัจจัยย่อยความมั่นคงในชีวิตที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การสร้างหนี้เพื่อความมั่นคงของครอบครัวในระยะยาวอย่างเหมาะสม 2.98

ระดับคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวม

พบว่า สมาชิกสหกรณ์โคนมแม่อน จำกัด มีคุณภาพชีวิตการทำงานด้านในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.04

ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคล ปัจจัยองค์ประกอบคุณภาพชีวิตการทำงาน และคุณภาพชีวิตการทำงานโดยรวม

ศึกษาโดยใช้แบบสอบถามการรับรู้คุณภาพชีวิตของสหกรณ์โคนมแม่อน จำกัด โดยใช้คำถามมาตรวัดแบบเสกทท์สนคติ หรือ Likert Scale ข้อมูลส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของสมาชิกสหกรณ์โคนมแม่อน จำกัด ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ของฟาร์ม ปัจจัยองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตของสมาชิกสหกรณ์โคนมแม่อน จำกัด ประกอบด้วยปัจจัยย่อย 6 ด้านคือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านจิตวิญญาณ และด้านความมั่นคงในชีวิต รวมถึงคุณภาพชีวิตการทำงานโดยรวม

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) คือ ตารางไขว้ (Crosstab) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทั้งสองด้าน เพื่อวัดระดับความคิดเห็นต่อของปัจจัยองค์ประกอบทั้ง 6 ด้าน ซึ่งผลการศึกษสามารถจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลได้ดังนี้

จำแนกตามเพศ

ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายมีจำนวน 101 ราย ให้ความสำคัญต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานเรียงจากมากไปน้อย คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านจิตใจ ด้านจิตวิญญาณ ด้านความมั่นคงในชีวิต และด้านร่างกาย ตามลำดับ ผู้ตอบแบบสอบถามเพศหญิงมีจำนวน 21 ราย ให้ความสำคัญต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานเรียงจากมากไปน้อย คือ ด้านจิตใจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านจิตวิญญาณ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านความมั่นคงในชีวิต และด้านร่างกาย ตามลำดับ

จำแนกตามอายุ

ผู้ตอบแบบสอบถามอายุต่ำกว่า 40 ปี มีจำนวน 33 ราย ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานเรียงจากมากไปน้อย คือ ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านจิตวิญญาณ ด้านความมั่นคงในชีวิต และด้านร่างกาย ตามลำดับ ผู้ตอบแบบสอบถามอายุระหว่าง 41 - 50 ปี มีจำนวน 47 ราย ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานเรียงจากมากไปน้อย คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านจิตใจ ด้านจิตวิญญาณ ด้านความมั่นคงในชีวิต และด้านร่างกาย ตามลำดับ ผู้ตอบแบบสอบถามอายุมากกว่า 51 ปี มีจำนวน 42 ราย ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานเรียงจากมากไปน้อย คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านจิตวิญญาณ ด้านความมั่นคงในชีวิต และด้านร่างกาย ตามลำดับ

จำแนกตามสถานภาพ

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพสมรส มีจำนวน 107 ราย ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานเรียงจากมากไปน้อย คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านจิตใจ ด้านจิตวิญญาณ ด้านความมั่นคงในชีวิต และด้านร่างกาย ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพโสด มีจำนวน 11 ราย ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานเรียงจากมากไปน้อย คือ ด้านจิตใจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านจิตวิญญาณ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านความมั่นคงในชีวิต และด้านร่างกายตามลำดับ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพหย่า/หม้าย มีจำนวน 4 ราย ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานเรียงจากมากไปน้อย คือ ด้านจิตใจ ด้านจิตวิญญาณ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านความมั่นคงในชีวิต ด้านสัมพันธภาพทางสังคม และด้านร่างกายตามลำดับ

จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือต่ำกว่า มีจำนวน 86 ราย ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานเรียงจากมากไปน้อย คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านจิตวิญญาณ ด้านความมั่นคงในชีวิต และด้านร่างกายตามลำดับ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับศึกษาสูงสุด มัธยมศึกษาตอนปลายหรือสูงกว่ามีจำนวน 36 ราย ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานเรียงจากมากไปน้อย คือ ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านจิตวิญญาณ และด้านสิ่งแวดล้อม ด้านความมั่นคงในชีวิต และด้านร่างกาย ตามลำดับ

จำแนกตามระดับรายได้ของฟาร์ม

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับรายได้ของฟาร์มต่ำกว่า 50,000 บาทต่อเดือน มีจำนวน 67 ราย ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานเรียงจากมากไปน้อย คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านจิตใจ ด้านจิตวิญญาณ ด้านความมั่นคงในชีวิต และด้านร่างกายตามลำดับ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับรายได้ของฟาร์มระหว่าง 50,001 – 100,000 บาทต่อเดือน มีจำนวน 39 ราย ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานเรียงจากมากไปน้อย คือ ด้านจิตใจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านจิตวิญญาณ ด้านความมั่นคงในชีวิต และด้านร่างกายตามลำดับ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับรายได้ของฟาร์มมากกว่า 100,000 บาทต่อเดือน มีจำนวน 16 ราย ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานเรียงจากมากไปน้อย คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านจิตวิญญาณ ด้านความมั่นคงในชีวิต และด้านร่างกายตามลำดับ

จำแนกตามระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์

ผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ต่ำกว่า 2 ปี มีจำนวน 13 ราย ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานเรียงจากมากไปน้อย คือ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านจิตใจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านจิตวิญญาณ ด้านความมั่นคงในชีวิต และด้านร่างกายตามลำดับ ผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ระยะเวลา 2-4 ปี มีจำนวน 16 ราย ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานเรียงจากมากไปน้อย คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านจิตวิญญาณ ด้านความมั่นคงในชีวิต และด้านร่างกายตามลำดับ ผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ระยะเวลา 4 - 6 ปี มีจำนวน 18 ราย ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานเรียงจากมากไปน้อย คือ ด้านจิตใจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านจิตวิญญาณ ด้านความมั่นคงในชีวิต และด้านร่างกายตามลำดับ ผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ระยะเวลา 6 - 8 ปี มีจำนวน 15 ราย ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานเรียงจากมากไปน้อย คือ ด้านจิตใจ ด้านจิตวิญญาณ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านความมั่นคงในชีวิต และด้านร่างกายตามลำดับ ผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ระยะเวลามากกว่า 8 ปี มีจำนวน 60 ราย ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานเรียงจากมากไปน้อย คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านจิตใจ ด้านจิตวิญญาณ ด้านความมั่นคงในชีวิต และด้านร่างกายตามลำดับ

ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลสมาชิกสหกรณ์โคนมแม่อน จำกัด และคุณภาพชีวิตในการทำงานในภาพรวม

ศึกษาโดยใช้แบบสอบถามการรับรู้คุณภาพชีวิตของสหกรณ์โคนมแม่อน จำกัด โดยใช้คำถามมาตรวัดแบบเสกสท์สคนคติ หรือ Likert Scale เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของสมาชิกสหกรณ์โคนมแม่อน จำกัด ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ของฟาร์ม และคุณภาพชีวิตการทำงานโดยรวม

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) คือ ตารางไขว้ (Crosstab) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทั้งสองด้าน ซึ่งได้ผลการศึกษาดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งกลุ่มตามเพศ คือ เพศชาย มีจำนวน 101 ราย มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมระดับมาก และเพศหญิงมีจำนวน 21 ราย มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมระดับมาก

ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งกลุ่มตามอายุ คือ อายุต่ำกว่า 40 ปี มีจำนวน 33 ราย มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมระดับมาก อายุระหว่าง 41-50 ปี มีจำนวน 47 ราย มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมระดับมาก และอายุมากกว่า 51 ปี มีจำนวน 39 ราย มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมระดับมาก

ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งกลุ่มตามสถานภาพ คือ สถานภาพโสด มีจำนวน 11 ราย มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมระดับมาก สถานภาพสมรส มีจำนวน 107 ราย มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมระดับมาก และสถานภาพหย่าหรือหม้าย มีจำนวน 4 ราย มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมระดับมากที่สุด

ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งกลุ่มตามระดับการศึกษาสูงสุด คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า มีจำนวน 86 ราย มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมระดับมาก และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือสูงกว่า มีจำนวน 36 ราย มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมระดับมาก

ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งกลุ่มตามระดับรายได้ของฟาร์มต่อเดือน คือระดับรายได้ต่ำกว่า 50,000 บาท มีจำนวน 67 ราย มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานในระดับมาก ระดับรายได้ระหว่าง 50,000 – 100,000 บาท มีจำนวน 39 ราย มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมระดับมาก ระดับรายได้มากกว่า 100,000 บาท มีจำนวน 16 ราย มีค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมระดับมากที่สุด

ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งกลุ่มตามระยะเวลาการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์ฯ คือ สมาชิกที่เข้าร่วมสหกรณ์น้อยกว่า 2 ปี มีจำนวน 13 ราย มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานใน

ภาพรวมระดับมาก สมาชิกที่เข้าร่วม 2 - 4 ปี มีจำนวน 16 ราย มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานระดับมาก สมาชิกที่เข้าร่วม 4 - 6 ปี มีจำนวน 18 ราย มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานในระดับมาก สมาชิกที่เข้าร่วม 6 - 8 ปี มีจำนวน 15 ราย มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมระดับมาก และสมาชิกที่เข้าร่วมมากกว่า 8 ปี มีจำนวน 60 ราย มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมระดับมาก

ส่วนที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยองค์ประกอบคุณภาพชีวิตการทำงานและคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวม

การศึกษาโดยใช้แบบสอบถามการรับรู้คุณภาพชีวิตของสหกรณ์โคนมแม่อน จำกัด โดยใช้คำถามมาตรวัดแบบเสกสท์สแนคคิต หรือ Likert Scale เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตของสมาชิกสหกรณ์โคนมแม่อน จำกัด ประกอบด้วยปัจจัยย่อย 6 ด้านคือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านจิตวิญญาณ ด้านความมั่นคงในชีวิต และคุณภาพชีวิตการทำงานโดยรวม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ซึ่งได้ผลการศึกษาดังนี้

พบว่า ปัจจัยองค์ประกอบด้านต่างๆ ทั้ง 6 ปัจจัย มีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันกับคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งปัจจัยองค์ประกอบด้านต่างๆ ทั้ง 6 ปัจจัยมีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมร้อยละ 40.90 อีกร้อยละ 59.10 เป็นผลที่เกิดจากปัจจัยอื่นๆ โดยปัจจัยด้านร่างกายมีค่าความสัมพันธ์ระดับต่ำ ส่วนปัจจัยด้านจิตใจ ปัจจัยด้านสัมพันธภาพทางสังคม ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ปัจจัยด้านจิตวิญญาณและปัจจัยด้านความมั่นคงในชีวิตมีค่าความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยด้านความมั่นคงในชีวิต สามารถทำนายคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมได้ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยในแบบคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ 0.414

อภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของสมาชิกสหกรณ์โคนมแม่อน จำกัด ตามแนวคิดคุณภาพชีวิตการทำงานของสถาบันเสริมสร้างขีดความสามารถมนุษย์สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ในครั้งนี้ได้นำมาอภิปรายผลการศึกษาเปรียบเทียบกับการศึกษาของคณางค์ สนธิเปล่งศรี (2553) ปริณูธร สุทธิทรัพย์ (2553) สุนันท์ วิรัชวรกุล (2553) และเปล่งแฉกลางคลิจันทร์ (2554) เนื่องที่นำกรอบแนวคิดทฤษฎีเดียวกันมาทำการศึกษาในครั้งนี้ จึงทำให้สามารถสรุปประเด็นที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตการทำงานของสมาชิกสหกรณ์โคนมแม่อน จำกัด มีคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของคณางค์ สนธิเปล่งศรี (2553) และเปล่งแฉกลางคลิจันทร์ (2554) พบว่ามีคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน

ผลการศึกษาปัจจัยด้านร่างกายพบว่า ในปัจจัยด้านร่างกายปัจจัยย่อยหัวข้อการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ นั้น มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยด้านคุณภาพชีวิตการทำงาน พบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยเหล่านี้ คือ คณางค์ สนธิเปล่งศรี (2553) สุนันท์ วิรัชวรกุล (2553) ปริณูธร สุทธิทรัพย์ (2553) และเปล่งแฉกลางคลิจันทร์ (2554) ที่มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยย่อยข้อนี้ น้อยที่สุดเช่นกัน

ผลการศึกษาในปัจจัยทางด้านจิตใจพบว่า ระดับความคิดเห็นที่สมาชิกสหกรณ์มีความคิดเห็นด้วยมากที่สุดคือ ความสามารถเป็นที่พึ่งของคนในครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ คณางค์ สนธิเปล่งศรี (2553) และเปล่งแฉกลางคลิจันทร์ (2554) ที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุดในองค์ประกอบด้านจิตใจ เช่นกัน

ผลการศึกษาในปัจจัยทางด้านสัมพันธภาพทางสังคมพบว่า ปัจจัยย่อยด้านความสามารถในการทำงานตามหน้าที่ได้ด้วยตัวเอง เป็นปัจจัยย่อยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ คณางค์ สนธิเปล่งศรี (2553) สุนันท์ วิรัชวรกุล (2553) และเปล่งแฉกลางคลิจันทร์ (2554) ที่อยู่มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก เช่นกัน

ผลการศึกษาในปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อม ปัจจัยย่อยความสะดวกในการเดินทางไปยังสหกรณ์ เป็นปัจจัยย่อยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน อยู่ในระดับมากและมีระดับความคิดเห็นเป็นอันดับ 1 สอดคล้องกับการศึกษาของปริณูธร สุทธิทรัพย์ (2553) และเปล่งแฉกลางคลิจันทร์ (2554) ที่มีระดับความคิดเห็นเป็นอันดับที่ 1 เช่นกัน

ผลการศึกษานำปัจจัยทางด้านจิตวิญญาณพบว่า ปัจจัยย่อยไม่มีความคิดที่จะลาออก จากสหกรณ์ เป็นปัจจัยที่มีระดับความคิดเห็นระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาคณางค์ สนธิเปล่งศรี (2553) ที่มีระดับความคิดเห็นระดับมากเช่นกัน

ผลการศึกษานำปัจจัยทางด้านความมั่นคงในชีวิต พบว่า ความสามารถเก็บเงินออมไว้ใช้ยามจำเป็นอย่างเพียงพอ เป็นปัจจัยที่มีระดับความคิดเห็นปานกลางและมีระดับค่าความคิดเห็นน้อยที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของคณางค์ สนธิเปล่งศรี (2553) และปรีญธร สุทวิทรัพย์ (2553) ซึ่งมีระดับความคิดเห็นอันดับสุดท้ายเช่นกัน

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านจิตวิญญาณ และด้านความมั่นคงในชีวิต กับคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมของสหกรณ์โคนมแม่อน จำกัด พบว่า มีการแปรผันตามกันในเชิงบวก สอดคล้องกับผลการศึกษาของเปล่งแข ลางคลิจันทร์ (2554) และปัจจัยด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านจิตวิญญาณ และด้านความมั่นคงในชีวิต มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวม โดยมีระดับความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของเปล่งแข ลางคลิจันทร์ (2554) เช่นกัน

ข้อค้นพบ

จากการศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของสหกรณ์โคนมแม่อน จำกัด มีข้อค้นพบ ดังนี้

1. ในปัจจัยด้านร่างกาย ในหัวข้อการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ นั้น เมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยด้านคุณภาพชีวิตการทำงานโดยใช้เครื่องมือ MS – QWL เช่นเดียวกับผู้ศึกษาพบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยเหล่านี้ คือ สุนันท์ วิรัชวรกุล (2553) มีคะแนนค่าเฉลี่ย 64.52 เป็นคะแนนต่ำสุดในปัจจัยด้านร่างกาย คณางค์ สนธิเปล่งศรี (2553) มีคะแนนค่าเฉลี่ย 2.74 เป็นคะแนนต่ำสุดในปัจจัยด้านร่างกาย ปรีญธร สุทวิทรัพย์ (2553) มีคะแนนค่ารวม 295 เป็นคะแนนต่ำสุดรองสุดท้ายในปัจจัยด้านร่างกาย เปล่งแข ลางคลิจันทร์ (2553) มีคะแนนค่ารวม 2.75 เป็นคะแนนต่ำสุดรองสุดท้ายในปัจจัยด้านร่างกาย

2. ในปัจจัยทางด้านจิตใจ ผลการศึกษาของผู้ศึกษา พบว่าระดับความคิดเห็นที่สมาชิกสหกรณ์มีความคิดเห็นด้วยมากที่สุดคือ ความสามารถเป็นที่พึ่งของคนในครอบครัว มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.28 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ คณางค์ สนธิเปล่งศรี (2553) มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.09 และเปล่งแข ลางคลิจันทร์ (2553) มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (3.90) แต่เมื่อศึกษาผลการศึกษาของสุนันท์ วิรัชวรกุล หัวข้อ มีความพึงพอใจในความเป็นตัวของตัวเอง มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด

105.92 และปริณูตร สุทธิทรัพย์ (2553) หัวข้อ มีสมาธิในการทำงาน มีคะแนนค่ารวมสูงสุด 737 ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่า กลุ่มผู้ถูกศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่มีระดับความคิดเห็นว่า ความสามารถเป็นที่พึ่งของคนในครอบครัว เป็นปัจจัยสำคัญ ซึ่งจะไม่สอดคล้องกับกลุ่มผู้ถูกศึกษาในจังหวัดกรุงเทพมหานคร

3. ในปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษาของผู้ศึกษา พบว่า ระดับความคิดเห็นที่สมาชิกสหกรณ์มีความคิดเห็นด้วยน้อยที่สุดคือ ความพึงพอใจในวันหยุดที่ได้รับ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.37 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเปล่งแขกลางคลิจันทร์ (2553) มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.73

4. จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยองค์ประกอบคุณภาพชีวิตการทำงาน ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านจิตวิญญาณ และด้านความมั่นคงในชีวิต กับคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมของสหกรณ์โคนมแม่อน จำกัด พบว่ามีการแปรผันตามกันในเชิงบวก และปัจจัยด้านความมั่นคงในชีวิต มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ หากมีการให้ความสำคัญกับปัจจัยนี้มากขึ้นแล้ว สหกรณ์โคนมแม่อน จำกัด ก็จะมีคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของสหกรณ์โคนมแม่เอน จำกัด มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. สมาชิกสหกรณ์โคนมแม่เอน จำกัด ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุในช่วง 41 -50 ปี และมีสถานภาพสมรส การจัดหาสวัสดิการให้กับสมาชิกสหกรณ์โคนมแม่เอน จำกัด จึงควรให้ความสำคัญกับกลุ่มนี้ โดยสวัสดิการที่เหมาะสม เช่น การผ่อนกู้บ้าน การศึกษานูตร หรือการลงทุนสำหรับการขยายฟาร์ม เป็นต้น

2. สหกรณ์โคนมแม่เอน จำกัด ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาปัจจัยด้านความมั่นคงในชีวิต เนื่องจากมีค่าความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตสูงสุด 0.573 ซึ่งสมาชิกสหกรณ์โคนมแม่เอน จำกัด มีความคิดเห็นในปัจจัยดังกล่าวในระดับปานกลางและมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดใน 6 ปัจจัย ซึ่งในรายละเอียดพบว่า สมาชิกยอมรับว่ารายได้ที่ได้รับมีความเหมาะสมกับความรู้ความสามารถของตนเอง แต่ยังมีความคาดหวังที่ต้องการรายได้ที่เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นความก้าวหน้าในชีวิตการทำงานและเป็นโอกาสสร้างความมั่นคงในชีวิตของสมาชิกสหกรณ์โคนมแม่เอน จำกัด ดังนั้นสหกรณ์โคนมแม่เอน จำกัด ควรกระตุ้นหรือสร้างแรงจูงใจให้สมาชิกสหกรณ์โคนมแม่เอน จำกัด เกิดการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยสนับสนุนให้จัดการอบรมความรู้ และการให้ทุนการศึกษาจากสถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานราชการ มาอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกสหกรณ์โคนมแม่เอน จำกัด การนำความรู้ที่มีในงานที่ทำอยู่ในปัจจุบัน สร้างงานที่มีคุณภาพ และมีคุณค่าต่อทางสหกรณ์ และสังคม

3. เนื่องจากสมาชิกสหกรณ์โคนมแม่เอน จำกัด บางส่วนได้มีความคิดที่จะสร้างหนี้เพื่อความมั่นคงของครอบครัวในระยะยาว แต่ในปัจจุบันยังไม่มีความสามารถในเก็บออมเงินไว้ใช้ในยามจำเป็น จนทำให้เกิดการสร้างหนี้เกินกำลังที่จะผ่อนใช้ได้ดังนั้นทางสหกรณ์ ควรส่งเสริมให้สมาชิกสหกรณ์โคนมแม่เอน จำกัด นำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นรูปธรรม

4. เนื่องจากสมาชิกสหกรณ์โคนมแม่เอน จำกัด ส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือต่ำกว่า จึงควรส่งเสริมให้สมาชิกมีการศึกษาเพิ่มเติมทั้งเช่น การเรียนการศึกษานอกโรงเรียนหรือการอบรมเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มระดับคุณภาพชีวิตให้สูงขึ้น